ЗАЛУУ ЗОХИОЛЧДЫН ДУГУЙЛАНГИЙНХНЫ БҮТЭЭЛЭЭС

НАР

Орой дээр туяарсан
Огторгуйн халуун нар шиг
Орос орноос мандсан
Орчлонд бас нэг нар байна.

Одоо ч тэр нар
Орон бүхэнд түгэн тусаар
Зуун зууныг тосон
Зуун жил гийгүүлж байна.

Зөл жаргалтай цагийг
Зон олонд минь чи авчирсан
Энэ нар— Ильичийн нар
Эгэл түмний итгэлт нар.

Д. Жадамбаа

* * *

Сүүл сүүлээ даран
Сүрэг сүргээр хушууран
Уул, үүлсийн дээгүүр хөөрөн
Усны шувууд ганганан буцлаа
Хайрт орон минь баяртай гэж
Харихдаа шувууд хэлдэг юм болов уу?
Уул, үүлсийн дээгүүр хөөрөн
Усны шувууд ганганаж байна

Сүүл сүүлээ даран
Сүрэг сүргээр хушууран
Нугачаа цэцэглэх хаврын тэнгэрээр
Нутгийн шувууд ганганан ирлээ
Ивээлт газар минь амар сайн уу гэж
Ирэхдээ шувууд асуудаг юм болов уу
Нугачаа цэцэглэх хаврын тэнгэрт
Нутгийн шувууд ганганаж байна

Н. Нямдаваа

АМЬДРАЛ

Намар,өвөл,хавар,зун гээд
эргэх дөрвөн улирал шиг
Намтар түүхээр баяжих
амьдрал гэдэг сонин юм
Эхээс төрсөн бие болохоор хавар шиг идэрхэн явах юм
Эргэх хорвоогийн жам болохоор зун шиг залуухан явах юм
Дөч гаруй насандаа намар шиг налгар болчих юм
Дөнгөөд л бас тэгээд
өвөл шиг буурал суучих юм

ЭГЭЛ БИЕ МИНЬ

Хайрт аавыгаа уул гээд
Ханагархан өврий нь бэл нь гэвэл
Уулын бэлийг бараадан
Ургаж байгаа ногоо шүү би
Халамжит эхээ нар гээд
Халуун сэтгэлий нь илч нь гэвэл
Нарны илчинд ээгдэн баясах
Нялххан нэгэн ногоо шүү би

С. Аюурзана (Заамар)

ХАШАА

Саахалт айлын газраас алхан тогшоо дуулдан
Саран нарныг тосож адган байх тэртээ
Талын аврага бие—нэгэн их цогцос
Тайгын бүх модоор босох мэт өндөрсөн,
Хүсэл болгон тэнгэрээд энэ зууны огторгуйг
Хүдэр биеэр тулан босч байгааг харлаа.
Хүлэг морьдоо тэрхэнд нь уяа шон дээр бөхлөөд
Хүчир ажлын эрс ч завгүй байхыг үзлээ.
Цагаан соруултаа нэрэх чөлөө байхгүй тэдэнд
Цай буцлах зай бодны үнэтэй байна лээ.
Зуун хоногийн жаврыг талдаа унагахгүй гэж
Зуны нарны аагийг шургаа болгонд бөхлөхөд нь
Зутарчих бий эд минь гэж сүргээн хайрлах сэтгэл
Зуурын жаахан чөлөөгч тэдэнд өгөхгүй байна
Хүрэн зүрхэнд ойр унаган тал нутагтаа
Хүний хоёр гар шидтэн гэдгийг харлаа.
Хүрээгүй талын зуныг хайрлаж явдаг хүн
Хүрч очих газар гэж цэнхэрхэн талаа танилаа
Хөрөөн дуу тасрахгүй ажил буцлах газар
Хөхөөн дууны зун алхаж хүрэх ойр байна.
Хөх тэнгэрийн нарыг хотондоо залах заяа
Хөлсөө гамнаж суудаггүй тэр сайхан хүмүүст байна.

Д. Цоодол

БОТГОН ТЭМЭЭ *(Найраглалын хэсгээс)*

... Мөнгөн хяруу хаяа дэрлэн унаж
Мөрөн гол усаан татаж эхлэхэд
Өөрийн хүний нийлсэн тавиад тэмээтэй
Өмнө зүг аав минь жинд явж билээ.
Намрын тэр нэгэн өдөр хар ат минь
Нарийн суран зэлэн дээрээ эрэгцэж
Тойром шиг хоёр нүднээсээ нулимс дуслуулж
Толгодын орой ширтэнхэн хоцорч билээ.
Уйлсан ч юм шиг, буйлсан ч юм шиг гунганаж
Урт замын гүвээ дамнах зоо руу
Идэр насаа үдэх мэт ширтсээр
Ижий бид хоёртой хоцорч билээ ...
... Тэр өвөл ээж бид гурав
Тэртээ холын аянаас аавын ирэхийг хүлээж,
Аавыгаа ирэхээр алаг чихэр өгнө гэж
Айлын хүүхдүүдэд би ам алдаж,
Аятайхан дээлийн торго мэдэж л байя гэж
Авгайцуулд ээж минь өр тавьж,
Холын аянаас аавын ирэхийг хүлээсээр
Хонгор галууны түрүүчийг үзэж билээ ...
... Хаяахан аавыгаа тэсгэлгүй санаж
Хар атныхаа зогдор дор суугаад уйлахад
Дүрлэгэр хар нүдээрээ аргадах мэт ширтсэнээ
Дүүрэн нулимс мэлтэлзүүлэн гунганахан байж билээ
Тэмээ гэмээ нь тэмээ, аврага амьтан билээ
Тэгэхдээ хөөрхий тэмээ, уяхан амьтан юм билээ ...

Д. Ренчиндорж

ЦЭВЦГЭР ХУРДАН ШАРГА

Гангалж гоёсон уяачид барианы газар цугларч
Гайхам хурдсын тухай бахадлын яриа дэлгэж
Хэт л алсын хөндийрүү дурангийн хараа тааруулж
Хэний нь хүлэг түрүүлэхийг цохлож таалцан догдлоно
Хөндий талын уртад хайраг чулуу бутаргаж
Хөврөх холын замыг бугуй л адил эвхэхдээ
Эрэмгий хурдан морьдын тоосыг өмнөө үзээгүй
Ээрэм холдоо шандастай хэн гуайн хүлгийг нэрлэв үү?
Ангир шарга морины минь хурдан шинжийг бүртгэж
Аль нэгэн хүн амлаж таагаа ч болов уу?
Азын сайхан ярианаас миний нэрийг сонсоод
Аав л ээжийн сэтгэл мишээж байсан ч болов уу
Ногоон талыг шугамдсан цагаан замын тэртээгээс
Галуун цуваа шиг зэллэсэн уяа морьдын түрүүнээс
Эмээл дээрээ дарцагласан бяцхан хөвгүүн торолзож
Эрэвгэр хурдан шаргын ган туурай жирэлзэж
Урьдаас илбэх салхинд замын тоос нь босож
Уяач олны сэтгэл тэрхэн агшинд баясаж
Цэвцгэр хурдан шаргын минь сум шиг дүүлэн ирэхэд
Санаа нэгдэн шагширч наадамч олон магтсан юм
Төрийн наадмын манлайд алтан жолоо өргүүлэх
Агсам хурдан шаргынхаа хөлсийг хусан зогсоход нь
Түмний эх хэнийх вэ гэж дагасан олны асуухад
Аавын сэтгэл догдолж
«Манай нэгдлийнх» гэсэн юм

Ш. Цэрэндоо

ТАЛ ДУНДАХ ТООС

Туужийн хэсгээс

... Тэр өдрөөс хойш Дэнсмаагийн харц чиглэсэн зүгтээ харагдсан бүхнээсээ асуултын хариу шаардах мэт ...

Тиймээ ! миний Лхажав. Түүний өтгөн хөмсөг, боровтор царайд нь яг зохисон жижигхэн мэнгэ, ажил бүхэнд эв дүйтэй баргил бүдүүн гар, энэ бүхэнд өөрчлөгдсөн юм ер алгаа! Гэлээ ч гэсэн санаа сэтгэлд нь ямар нэг жиг ургав бололтой.

Юм бүхнээс нэн түрүүн өөр нэг юм түүнд улам илүү бодогдож тэр нь хүүхний зүрхийг гараараа базаж байх шиг.

Өчигдөр өглөө Янжмаа гуай охинтойгоо үхрийн шивх арчилгалцаж байхдаа:

—Аль вэ? Миний охин зовхи нь жаахан улайгаа юу даа. Аа үгүй байна. Ээж нь тэгж харлаа шүү дээ гэснээ, охиноо байн байн харж цагаан буурал үсээ илэв.

Ээж нь арагтай хүйдсээ асгаж нэг хэсэг байзнаснаа эргэж ирээд (Зүүн урьд харагдах шовгор уулын зүг гараараа зааж)

—Миний охин! Зүрх Хайрханы наад жижиг уулыг юу гэдэг билээ?

—Овоот

—Тиймээ миний хүү!Овоот, миний охин тэнд төрсөн юм даа. Сайхан нутаг шүү гэснээ нүүсэн нутаг суусан хангай минь ... хэмээн үглэнэ. Ээж нь хэлэх гэсэн үгээ гүйцэд хэлж амжсангүй. Гэвч ээж ингэж хэлэх байсан гэдгийг Дэнсмаа мэдэж байсан бололтой.

* * *

Должин гуай, хүүгийнхээ нууц бодлыг олж харах гэсэн мэт дүрлэгэр том нүдээрээ удаан ширтэв. Энэ эмгэн чөргөр гараараа дээлийнхээ хянцуйг имчиж, нүдээр нь нулимс гүйлгэнээд ирэхээрээ хэлэх гэсэн үгээ хэний ч дэргэд урсгаж гардагсан ...

Бүх ертөнц унтаж байлаа. Хоёр хөгшин сууж байлаа. Тэр хоёрын яриаг Лхажаваас өөр хэнч сонсоогүй юм. Эцэг Балдан, багын танил Дондов өвгөн хоёрын шөнөжин ярьсан яриаг ээжийн нь ганцхан үг шийдвэрлэх ёстой байлаа. Хажуугаас нь харахад өндөр туранхай Дондов, эцгийг нь чанх дээрээс ширтэн суух шиг ажээ. Бууралтсан толгойгоо илж уруул дээрх таруун ургасан хэдэн сөрөвгөр сахлаа имрэн суугаа Дондов, өөрийн нөхөр болох түгдгэр нуруутай, дуугүй ноомоо өвгөнийг удаанаар ширтэн:

—Төрсөн ах минь амиа өгч амьдралаа зориулан явж хувьсгалын тулганд гал ноцоосон юм. Тэгээд ч би анхны гишүүн гэж нэрлэгдэх гэж нэгдэлд элслээ. Намайг ууган Дондов ч гэж хэлнэ үү?

Уухиа Дондов ч гэж хэлнэ үү хамаагүй.

Чи бид хоёр жаргал зовлонгоо хуваалцах ёстой хүмүүс шүү дээ.

Би чамайг орхиж нэгдэлд элсэхэд бас нэг тал бие минь үгүйлэгдээд байх шиг байна.

Хоёулаа энэ нэгдлийн ууган нь болбол яана вэ? гэв.

Балдан хумсны толио нь бөмбөг шиг төмбийсөн баргил бүдүүн гараараа лааны гол тэгшлэх зуур:

—За яахав элссэн ч болох юм.

Тэгэхдээ ... Чамд урьд жанжин штаб нэртэй нэг дарга байсан гэлүү! Тэр чинь гэснээ унтаж байгаа эмгэнийхээ зүг харав ...

(Төгсөөгүй)

Д. Сундуй

Хариуцлагатай нарийн бичгийн дарга П.Очирбат

(Х—00763) «Анхдугаар таван жил» сонины үйлдвэрт хэвлэв.

Орон бүхний пролетари нар нэгдэгтүн!

Анхдугаар ТАВАН ЖИЛ

Төв аймгийн намын хороо, А. Д. Х. Гүйцэтгэх захиргааны сонин.

22 дахь жилдээ № 82 (1866) | 1969 оны 10 дугаар сарын 31 | БААСАН

АЙМГИЙН НАМЫН ХОРООНЫ ТОВЧООНЫ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

1969—10—23 № 322 Зуунмод хот

Аймгийн Намын Хорооны V бүгд хурлыг хуралдуулах тухай

Аймгийн Намын Хорооны Товчооны хурлаас ТОГТООХ нь:

1. Аймгийн Намын Хорооны V бүгд хурлыг 1969 оны 12 дугаар сарын 2 дугаар хагаст хуралдуулсугай.

2. Аймгийн Намын Хорооны V бүгд хурлаар ХАА—д тэргүүн туршлага нэвтрүүлэхэд намын байгууллагуудын зорилтын тухай хэлэлцүүлсүгэй.

3. Аймгийн Намын бүгд хурлыг 1969 оны улс ардын аж ахуй, соёлын төлөвлөгөөт зорилтыг үзүүлэлт бүрээр нь тоо чанарын талаар биелүүлсэн өрнүүн амжилтаар угтахыг аймгийн нам, улс, олон нийт, аж ахуй, соёлын байгууллагуудын дарга, эрхлэгч нарт үүрэг болгосугай.

Аймгийн Намын Хороо

АХМАД ТЭЭВЭРЧДЭЭС СУРАЛЦАЯ

Аймгийн ачаа тээврийн дийлэнхийг авто машинаар гүйцэтгэж байна.

Одоо үед авто машин чиргүүлийн ашиглалтын үр ашгийг дээшлүүлэх асуудал чухал зорилтын нэг болж байгаа бөгөөд түүнд шаардагдах засвар техникийн үйлчилгээ, материал техникийн хангамжийг сайжруулж мэргэжлийн боловсон хүчнийг бэлтгэх талаар нам засгаас онц анхаарал тавьж байна.

Аймгийн намын IV бүгд хурлын шийдвэрийг биелүүлж авто машин, түүний чиргүүлийг үр ашигтай удаан хугацаагаар осол зөрчилгүй эзэмшиж байгаа ахмад тээвэрчдийн баялаг туршлагаас залуу тээвэрчдэд эзэмшүүлэх, авто машин чиргүүлийг ашиглах талаар авто тээврийн 13 дугаар бааз, Жаргалантын САА зэрэг албан байгууллага амжилттай ажиллаж байна.

МАХН—ын Төв Хорооны V бүгд хурлаас тээврийн хэрэгслийн ашиглалт, түүний материал техникийн хангамж, нийгмийн үйлдвэрийн эдийн засгийн үр ашгийг дээшлүүлэх талаар тодорхой заалт гарсан билээ.

Энэхүү заалтыг биелүүлэхийн тулд тээвэрлэлтийн өөрийн өртгийг хямдруулах, авто машины засвар техникийн үйлчилгээ, засварын чанарын үзүүлэлтийг дээшлүүлэх нь чухал байна.

Засварын чанарыг сайжруулах нь нийгмийн хөдөлмөрийн бүтээмжийг дээшлүүлэх эдийн засгийн өндөр үр ашиг бүхий хөшүүрэг мөн.

Аймгийн тэргүүний тээвэрчдийн анхдугаар зөвлөлгөөнийг угтаж авто аж ахуй бүхий албан үйлдвэрийн газрууд, авто машины чиргүүлийн ашиглалтыг сайжруулах, тээвэрчдийн мэргэжил боловсролын хэмжээг дээшлүүлэх, авто паркийн бүтэц, өвлийн бэлтгэлийг бүрэн хангасан байх хэрэгтэй.

Мөн авто аж ахуй бүхий газрууд тэргүүний ажиллагаатай ахмад тээвэрчдийнхээ туршлагыг сурталчлах өргөн далайцтай ажил зохиох нь чухал юм.

Тээврийн үйлдвэрлэлийг явуулж байгаа авто аж ахуйнуудад он удаан жил осол зөрчилгүй үр бүтээлтэй ажиллаж байгаа ахмад тээвэрчдийн туршлагыг залуу тээвэрчдэд эзэмшүүлэх нь нийтийн хэрэгцээний ачаа тээврийн бааз болон авто аж ахуй бүхий албан үйлдвэрийн газруудын хойшлуулшгүй зорилт байх ёстой. Тээвэрчдийн зөвлөлгөөнийг угтаж, тээвэрчин бүр сар, улирал, жилийн норм төлөвлөгөөг биелүүлэхийн тулд тодорхой зорилт тавин ажиллах явдал чухал байна.

Ухуулагчдын бүсийн зөвлөлгөөн

Саяхан аймгийн бүх ухуулагчдын бүсчилсэн зөвлөлгөөн Борнуур, Заамар, Баяндэлгэр, Баянжаргалан, Гачуурт, Өнжүүл, Өндөрширээт, Их хайрхан зэрэг 8 газарт явагдаж өнгөрөв. Бүсийн зөвлөлгөөнд аймгийн Намын Хорооны үзэл суртлын хэлтсээс «В.И. Ленин ба БНМАУ», «Их ойнууд угтсан, намын ухуулга ба ухуулагчдын зорилт» гэсэн илтгэл тавьж хэлэлцүүлэв.

Зөвлөлгөөнд 300-гаад ухуулагчид оролцож, 77 ухуулагч өөрсдийн туршлагыг ярив. Бүсийн зөвлөлгөөний үзэсгэлэнд 1450 гаруй үзүүлэн, 51 ухуулагчийн тэргүүн туршлага тавигдсан байна. Мөн 58 цагийн семинар явагдаж, концерт, кино, үдэшлэг олон удаа зохиогджээ. Ухуулагчдын бүсийн зөвлөлгөөн, намын үзэл суртлын ажлыг улам тодорхой болгож, үйлдвэрлэл—амьдралтай холбоход чухал алхам боллоо.

П. Очирбат

Нэгдэлжих хөдөлгөөн ялсны 10 жилийн ойд

БАРИЛГАЧИН САНЗАА

Санзаа гуай сайн барилгачин, дархан, мужаан гэдгээрээ сумандаа алдаршсан хүн.

Тэрээр Улаанбаатар хотын барилгын артелийн ангиас өөрийн хүслээр 1966 онд ирж ажилласнаасаа хойш том жижиг 60 шахам барилга барьж засварлан ашиглалтанд өгчээ. 1969 онд бригад, сумын төвд нийтдээ 10 шахам барилганд засвар хийгээд одоо 4 айлын орон сууц барьж байна.

Мөн бригадынхаа 4 хүнтэй хамтран богийн хашаа нэгийг барьжээ.

Санзаа гуай ярихдаа:
Би улсад 41 жил ажиллаж байна.

Үүнийхээ 19 жилийг барилгын ажилд зориуллаа. Би барилгын ажлаас 2—3 төрлийн шинэ мэргэжил олж авсан хүндээ.

Үүндээ их баярлаж явдаг. Бид нэгдэлжих хөдөлгөөн ялсны 10 жилийн ойдоо зориулан барьж байгаа 4 айлын сууцаа дуусгахаар чармайн ажиллаж байна гэж Лүн сумын «Энхтуул» нэгдлийн барилгачин Санзаа ярив.

Б. Цэдэн

ЗҮТГЭЛТЭЙ СУВИЛАГЧ

Жаргалантын САА дахь сум дундын эмнэлгийн сувилагч Долгорцэнд 1955 оноос эхлэн сувилагчаар ажиллажээ.

н. Долгорцэнд мэргэжил мэдлэгээ дээшлүүлэхийн тулд байнга анхаарч ажилладгийн дээр өвчтөнд эхийн сайхан сэтгэлээр хандан сувилдаг, даруу төлөв зантай ажилч хичээнгүй хүн юм.

Түүнчлэн эмнэлэг гэгээрлийн суртал нэвтрүүлгийн ажилд идэвхтэй оролцон, больницын өвчтөнд элдэв өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх яриа таниулга тогтмол зохиож, олон түмнийхээ хайр талархлыг хүлээсээр явна.

С. Цэрэндорж

Найрамдлын сараар

Төвийн 10 жилийн дунд сургууль пионерийн бүлгэм Монгол—Зөвлөлтийн найрамдлын сараар пионер сурагчдын дунд зөвлөлтийн хүүхдийн зохиолч Маршак, Носов, Чуковский нарын зохиолоор багт наадам явуулж «Зөвлөлтийн хүүхдийн утга зохиол», «Зөвлөлтийн хүүхдийн гоо зүй» гэсэн сэдвээр лекц уншиж, В. И. Лениний нэрэмжит найрал, гоцлол дууны 10 хоног зохиов.

Мөн зөвлөлтийн кино 7 хоног зохион явуулж «Октябрийн социалист их хувьсгал» гэсэн сурлагын 14 хоногийн цуваа зарлан ажиллуулж байна.

Сурагч Лайжинханд

ДӨРӨВДЭХ УДААГАА ТҮРҮҮЛЭВ

Борнуур сумын Харилцаа Холбооны салбар, (эрхлэгч нь Дариймаа) өөрийн байгууллагын үйлчилгээг хөнгөн шуурхай болгон ажилласны үр дүнд сумын төвийн албан байгууллагуудын хоорондын социалист уралдаанд дөрөвдэх удаагаа түрүүлж социалист уралдаанд шилжин явах туг, баярын бичиг, үнэ бүхий зүйлээр шагнагдав.

Д. Дашцэрэн

Найрамдлын сард

МАНАЙ АЙМАГТ

БНМАУ—ын Засгийн газрын урилгаар манай оронд зочилж байгаа ЗХУ—ын маршил В. И. Чуйков тэргүүтэй зөвлөлтийн цэргийн төлөөлөгчдийн зарим гишүүд Зуунмод хотын нилээд албан байгууллага, орон нутгийг судлах музейг үзэж сонирхов.

Зочид Сэргэлэн сумын «Авдархангай» нэгдлийн хоёрдугаар бригадын гишүүн Батсүхийн сууриар зочилж нэгдэлчдийн ажил амьдралтай танилцлаа.

БНМАУ—ын Батлан хамгаалах яамны орлогч сайд, дэслэгч генераль С. Равдан, Ардын цэргийн улс төрийн газрын дарга, хошууч генераль Д. Ёндондүйчир, Аймгийн Намын Хорооны нэгдүгээр нарийн бичгийн дарга Ш. Агваансодов, АДХГ Захиргааны дарга Ц. Жамсран нар зочдын хамт явлаа.

* * *

Монгол—Зөвлөлтийн найрамдлын сарыг тохиолдуулан ЗСБНХУ—аас БНМАУ—д суугаа элчин сайдын яамны ажилтан В. Д. Доргунов Зуунмод хотын намын гишүүд болон хариуцлагатнуудад «Октябрийн социалист их хувьсгалын 52 жилийн ой» гэсэн лекц уншив.

Манай сурвалжлагч

НАМЫН ГИШҮҮД МАНЛАЙЛЖ БАЙНА

Алтанбулаг сумын Алтанбулаг бригадын намын гишүүн Чинбат ахлагчтай үнээн суурийнхан 1969 онд тушаах 64000 литр сүүгээ 101 хувиар биелүүлсний дотор намын гишүүн Чинбат 151 хувь, намын гишүүн Оросоо 101 хувь, Должин нарын бусад саальчид 100 хувиар биелүүлжээ. Чинбат, Оросоо нар тус сумын анхны 600 мянгач саальчид бөгөөд сүүлийн 5 жил дараалан сүүний үйлдвэрлэлийн даалгавраа биелүүлж байна. Энэ хоёр саальчин өөрсдийнхөө ажлын аргаа бусдад хэлж өгөхийн хамт сууртаа бичиг үсгийн бүлгэм тогтмол ажиллуулж, саальчдын ажлын дүнг 7, 10, 15 хоногоор гаргах зэргээр хамт олондоо нөлөөтэй ажиллаж нэгдэлжих хөдөлгөөн ялсны 10 жилийн ойгоо угтаж, намын гишүүний манлайллаа биелүүлж байна.

Ш. Динам

НАЙРАМДЛЫН САРД

КАЗАХЫН САЙХАН НИЙСЛЭЛ

Зөвлөлт Казахстаны нийслэл Алма-Ата хот 7 бум гаруй хүн оршин суудаг, үйлдвэр, соёл шинжлэх ухааны том төвийн нэгээ. Энэ сайхан хот өндөр Алтайн нурууны үргэлжлэл мөнхийн цастай Ала-Атау уулын хормойг эмжин зөөлөн уур амьсгалтай, үзэсгэлэнт сайхан байгалийн дунд сүндэрлэдэг билээ.

Алма-Ата гэдэг нь Алимын эцэг гэж эртнээс алдаршсан нэр бөгөөд үнэхээр ч амттайхан алим жимсний эх нутаг билээ.

Алма-Ата хот нь далайн төвшингээс 800 м дээш өргөгдсөн, 14 мянган га талбайг эзлэн оршдог,

Алма-Ата хот 800 км урт үргэлжлэх 1130 гаруй урт шулуун гудамж, 5000 ширхэг ногоон мод, зүлэг, 26000 га жимс, цэцэрлэг, усан үзэм, яблокийн талбайтай. Энэ нь хотын нэг иргэнд 80 куб м ногоон мод зүлэг, жимсний талбай ноогдоно гэсэн үг.

Үүгээрээ дэлхийд дээгүүр орж, Зөвлөлт Холбоот Улсын хэмжээгээр Хар далайн эргийн Сукумы хотын дараа 2 дугаар байранд ордог юм.

Тус хотын бүх гудамж цэцэрлэг эгц шулуун, нэг жигд, гоёмсог хэлбэртэй бөгөөд 15–20 м өндөр ургадаг дундад азийн улиас, царс, хайлс, алим жимсний моддыг үржүүлэн тарьж хотын аль хэрэгцээтэй газарт шилжүүлэн суулгаж ургуулдаг. Алма-Ата хотын Абай, Сейфулин Ташкент зэрэг олон сайхан урт, өргөн цэлгэр, шулуун гудамж нь төрөл бүрийн маркийн авто хөсөг, явган хүний 2 урсгал цардмал замтай, гудамжны гол зурвасыг зүлэгжүүлэн өнгө бүрийн бут цэцгээр чимсний гадна тэдгээрийн чөлөөнд уран гоё баримлууд босгож, хурц сайхан гэрлээр чимэглэсэн байдаг.

Энэ хотын гол тохижилт болсон мод цэцэрлэг, алим жимс сайхан ургадаг нөхцлийн нэг бол Ала-Атау уулнаас эх авч хот дундуур урсдаг их бага Алма-Атик голын дөлгөөн тунгалаг урсгал юм.

Энэ 2 голын усыг ашиглаж хотыг бүхэлд нь усжуулах системийн байгуулалт хийж бетон хашлага, суваг, шуудуу усны хамгаалалтууд байгуулсны зэрэгцээ мод, цэцэрлэг бүрийг хайрлан хамгаалж, арчлан ургуулахын төлөө хотын албан байгууллагууд, хүн бүр үргэлж санаа тавьдаг.

Барилга архитиктурын орчин үеийн шинэ шинэ ололт амжилтыг түшиглэн нийтийн орон сууц, нийгэм ахуй, соёл үйлчилгээний олон барилга сүүлийн жилүүдэд баригдаж хотын нийт сүр жавхаа улам бүр өнгө үзэсгэлэнтэй болж байна.

Алма-Атин байшин үйлдвэрлэх комбинат, сүүлийн 5 жилд 10 гаруй микро район байгуулж, ялангуяа атрын болон үйлдвэрийн бусад төвүүдэд олон сайхан барилга барьж байна.

Энэ комбинат байшинг хана ханаар нь бэлтгэж барьдаг байсан бол одоо өрөө тасалгаагаар нь бэлтгэж үйлдвэрийн аргаар угсардаг болсноор долоо хоногт 60 айлын 5 давхар сууцны тохилог барилгыг ашиглалтад өгч байна.

Алма—Ата бол оршин суугчдынхаа сайн сайхан амьдарч, соёлжиход зориулсан Горькийн ба Панфиловын нэрэмжит цэцэрлэг, биеийн тамирын талбай, тоглоомын болон үзвэр, хөнгөн зуушны газрууд, усанд орох, завиар зугаалах нуурууд, амьд амьтны музей, пионерийн төмөр замтай юм.

Хотыг цэвэрлэх, гудамж талбайг услах тусгай машин техникүүд үргэлж ажиллахаас гадна хотын албан байгууллага, оршин суугч бүр байр, орчин тойрноо ариун цэвэр байлгах ёс дэглэмийг нарийн сахидаг сайхан заншилтай.

Алма—Ата хот бол олон зуун жилийн түүхтэй бөгөөд энд 1903 онд 26 мянган хүн ам оршин сууж, тэдэнд 15 морин тэрэг үйлчилж, 124 ширхэг тосон дэн хотын айл өрхийг гэрэлтүүлж байлаа. Одоо хотын нийтийн үйлчилгээнд зориулсан 950 автобус, 355 трамбай, тралейбус, 1000 гаруй суудлын такси өдөр бүр хөдөлмөрчдийг хүлээгдэлгүй, хөнгөн шуурхай үйлчилдэг.

Алма—Атад 70 мянган ажилчин инженер, техникчидтэй 165 үйлдвэрийн газрууд буйн гадна 30 мянган барилгачин, 4000 эмч, 75 мянган оюутан багш, 135 мянган сурагчид ажиллаж суралцаж байна.

Мөн хотод олон арван театр, кино, цирк, концертын танхим гуанз, цайны газар, ресторан, дэлгүүр худалдааны олон мянган байгууллагууд ажиллаж байна.

Одоо Алма—Ата хотыг 30-аад мянган цахилгаан дэнгийн гэрлүүд гийгүүлэн гэрэлтүүлж, радио ба зурагт радиогийн 90 гаруй станцууд, 94 мянган радио цэгүүд ажиллаж гудамж бүрт нийтийн боловсон тохилог ус түгээгүүрүүд хэд хэдээрээ байгуулагдан үнэ төлбөргүй цэвэр цэлмэг сайн чанарын усаар хот хөдөөгүй хүмүүсийн хэрэгцээг хангаж байна.

Алма—Ата хотынхоо тохижилтыг улам сайжруулан боловсронгуй болгож, улам цэцэглүүлэн хөгжүүлж, оршин суугч хөдөлмөрчдийн соёл ахуйн бүхий л үйлчилгээг элбэг хүрэлцээтэй хангахад зориулсан маш их ажлыг тус хотын хөдөлмөрчдийн депутатын зөвлөл далайцтай зохиож байна.

Зөвлөлт Казахстаны сайхан нийслэлд нилээд хугацаагаар байсан маань миний сэтгэлд мөнх үлдэнэ.

Т. Банзрагч
(Гачууртын САА—н орлогч дарга)

Жаргалантаас ирсэн мэдээ

Монгол—Зөвлөлтийн уламжлалт найрамдлын сарын ажил Жаргалантын 10 жилийн дунд сургууль дээр өрнөлттэй явагдаж байна. Тус 10 жилийн сургуулийн захиргаа, эвлэл пионерийн байгууллага, найрамдлын сарыг явуулах тусгай төлөвлөгөө гаргаж, В. И. Ленийн үйл амьдралыг судлах, ЗХУ—ын шинжлэх ухаан техникийн гарамгай амжилт, Монгол—Зөвлөлтийн ард түмний мөнхийн найрамдал хамтын ажиллагаа, ЗХУ—аас манай оронд үзүүлж байгаа өгөөмөр их тусламжийн талаар өргөн сурталчилж байна.

Мөн ЗХУ—ын энх тайванч гадаад бодлого, коммунизм байгуулах үйлстээ олж буй шинэ шинэ амжилт, хөдөө аж ахуй соёл, гэгээрлийн байгууллагын хөгжилтийг харуулсан самбар үзэсгэлэн гаргах, Зөвлөлтийн ном хэвлэлээр булан байгуулах, орос хэл сурах, курс дугуйлан хичээллүүлэх, зөвлөлтийн зохиолчдын бичсэн зохиолуудын баатруудаар багт наадам зохиох, Зөвлөлтийн кино гаргах зэрэг ажил зохиож байна.

Бүлгүүд дээр Зөвлөлтийн мэргэжилтэнтэй уулзалт зохиох, Зөвлөлтийн пионер сурагчдад захидал, цахилгаан илгээх зэ р э г ажлууд өргөнөөр хийгдэж байна.

Д. Базаррагчаа

УРЛАГИЙН ҮЗЭЛ СУРТАЛ

Эрх чөлөөт монгол орны туулсан бүх зам нь дэлхийн хөдөлмөрчдийн суут жолоодогч, аугаа их багш В.И.Ленийний сургаалын сод мэргэн, үнэн зөвийн хурц тод баталгаа болов.

В.И.Ленийний заасан аугаа их зарчмуудад тулгуурлан, монголын ард түмэн дайчин манлай МАХН—ынхаа удирдлагаар шинэ байгуулал, социализмын үйл хэрэгт үзэгдээгүй их амжилт оллоо.

Энэ их амжилтын нэгэн бүрэлдэхүүн хэсэг бол монголын хувьсгалт шинэ соёл-урлаг юм.

Орчин үеийн монголын урлаг, утга зохиол бол ард түмнийхээ амьдралын гүнд үндэслэн, МАХН—ын байнгын халуун халамжаар урган цэцэглэж, хөгжин мандаж байна.

Манай урлаг-утга зохиол хагас зуун жил шахам хөгжин ирэхдээ нилээд их саад бэрхшээлийг даван туулж, ард түмнийхээ урлагийн дэвшилт өв уламжлалыг бүтээлчээр хөгжүүлэн, дэлхийн тэргүүний урлаг, утга зохиол, юуны өмнө ЗХУ—ын социалист урлагаас цуцалтгүй сурч ирсэний ачаар, урлаг уран бүтээлийн төрөл зүйл олширч, уран чадвар нь дээшилж, ард түмнийхээ сайн сайхны туйлын эрмэлзлэлийг бадрааж, эрэлхэг баатарлаг үйлст уриалан дуудсан өндөр үзэл сурталтай зохиол, бүтээл олонтой гарч байна.

Урлаг, утга зохиолын энэ бүх амжилт бол манай уран бүтээлчид гагцхүү социализм, коммунизмын үзэл санааг удирдлага болгон, социалист реализмын арга, урлагийн намч, ангич зарчмыг хэлбэрэлтгүй баримтлаж, нам, ард түмнийхээ амин чухал эрх ашгийг илэрхийлж ирсэний үр дүн юм.

Гэвч зарим уран бүтээлч, зураачдын дотор уран сайхны шинэ эрэл хийх нэрийдлээр хөрөнгөтний хэлбэрдэх аргыг дууриан, олон түмэндээ үл ойлгогдох, этгээд зүйлийг хачирхан зурж, түүнийгээ элдвээр магтан, манай социалист урлагт байр эзлүүлэхийг оролдох явдал гарсныг МАХН—ын Төв Хорооны тогтоолд эрс буруушаан тэмдэглэж, цаашид урлаг, утга зохиолын үзэл суртлыг сайжруулах талаар тодорхой заалт гаргалаа.

МАХН—ын XV их хурлаар батлагдсан намын шинэ программд заахдаа: «Урлаг, утга зохиолын үзэл суртал, уран чадварын хэмжээг байнга дээшлүүлэх, хөдөлмөрчдийн коммунист хүмүүжилд тэдгээрийн гүйцэтгэх үүргийг улам хүчтэй болгох, ард түмний амьдралтай холбоогий нь бэхжүүлэх, үндэсний соёлын дэвшилтэт уламжлалыг баяжуулан дэлхийн соёл, юуны өмнө ах дүү орнуудын социалист утга зохиол, урлагийн шилдэг ололт амжилтыг эзэмшиж, уран бүтээлийн ажлыг хөгжүүлэхээр» заажээ.

Намынхаа энэхүү мэргэн заалтыг удирдлага болгон урлагийн үзэл суртлыг өндөр хэмжээнд ямагт байлгах нь уран бүтээлч бүхний өмнө тавигдаж буй чин зорилт мөн.

Уран бүтээлчид нийгмийн тэргүүний ангийн эрх ашигтай үзэл санаагаа холбож социализмын үзэл санаанд гүн бат итгэн, тэрхүү үзэл санааг биелүүлэхийн төлөө уран бүтээлийнхээ гол агуулгыг чиглүүлж чадвал нийгмийн өмнө хүлээсэн үүргээ сая биелүүлж чадна.

Уран бүтээлчид бол үзэл суртлын фронтын дайчид мөн.

Үзэл суртал нь тухайн нийгмийн байгууллын баазаас харьцаанд шууд холбоотойгоор урагш хөгжиж, нийгмийнхээ хөгжилтөнд нөлөөлж байдаг.

Социалист нийгмийн байгууллын үйлдвэрлэлийн арга дээр сүндэрлэн босгож байгаа манай үзэл суртал бол энэхүү нийгмийн хөгжлийг урагш хурдан ахиулахад урагштай бүхнийг тусган, нийгмийн хөгжилтөд чөдөр тушаа болж байгаа бүхнийг няцаан илрүүлж, ирээдүйн замыг алсаас харж, олон түмнийг жаргалант ирээдүй өөд хөтлөх ёстой.

Иймээс урлагийн ямар ч салбар, уран бүтээлийн хувьд гүйцэт төгөлдөр боловсроогүй, уран чадварын талаар сул дорой, үзэл суртлын хувьд туушгай биш бүтээлийг гаргахгүй байхын тулд уран бүтээлчдийн марксист—ленинист улс төрийн боловсролыг ямагт дээшлүүлж байхыг анхаарах нь чухал байна.

Ялангуяа В.И.Ленийний мэндэлсний 100 жил, Ардын хувьсгалын 50 жил, манай оронд нэгдэлжих хөдөлгөөн ялсны 10 жилийн ой зэрэг түүхт ойнуудыг угтаж, шинэ туурвин бүтээж буй уран бүтээлийн үзэл суртлыг дээшлүүлэхэд орон нутгийн нам, улс, соёл гэгээрэл, урлагийн байгууллагууд онцгой анхаарах хэрэгтэй.

П.Очирбат

«Энхтуул» нэгдэл

Нэгдэлжих хөдөлгөөн ялсны 10 жилийн ойд

МАНАЙ НЭГДЭЛ

Лүн сумын «Энхтуул» нэгдэл анх 1956 оны 4 дүгээр сарын 10—нд Лхагва, Дэлэг, Базарсад, Дорж нарын зэрэг 16 өрх, 24 гишүүдтэй нийгмийн хөрөнгөндөө бод бог нийлсэн 820 толгой малтай,«Энх» гэдэг газарт «Жаргалант амьдрал» нэртэйгээр байгуулагджээ.

Тэр үед манай нэгдэл жилдээ 4,3 мянган төгрөгийн орлоготой, нэг хөдөлмөр өдөрт 20 мөнгө олгодог байсан байна.

Нэгдэл маань хамтын хөдөлмөрийн давуутайг ойлгосон малчдаар үргэлжил өргөжиж байсны гадна энэ суманд удаа дараа байгуулагдсан «Энх тал», «Туул» зэрэг нэгдлүүд нь 1957—58 онуудад «Жаргалант амьдрал» нэгдэлтэй нийлж нэгдлээ «Энхтуул» гэж нэрлэн даргаар нь Үнэнбуянгийн Ёндонжунайг сонгож Лүн уулын төв дээр төвлөрөх болсон нь нэгдлийн ирээдүйн хөгжил бэхжилтэнд ихээхэн түлхэц болсон байна. Одоо «Энхтуул» нэгдэл 500 шахам өрхийн 1800 шахам гишүүнтэй, нийгмийн хөрөнгөндөө 66 мянга орчим толгой малтай, мал аж ахуйн 4 бригад, 118 суурьт хамрагдаж байна.

Жилдээ 227 мянган төгрөгний бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэн гаргадаг туслах үйлдвэрийн бригад, мөн 3140 га эргэлтийн талбай бүхий жилдээ 2500 орчим га—д үр тарна хүнсний ногоо тариалдаг газар тариалангийн бригад ажиллаж байна. Үүний зэрэгцээгээр манай нэгдлийн гишүүдэд 30 ортой сум дундын больниц, 8 жилийн сургууль, харилцаа холбоо, сүү хөргөх станц, 120 ортой тээврийн буудал, сумын худалдаа бэлтгэлийн анги зэрэг улсын байгууллагууд үйлчилж байгаа ба сум—нэгдлийн хэмжээнд 10 гаруй дээд мэргэжилтэн, 30 шахам дунд мэргэжилтэн ажиллаж байна.

Өнгөрсөн 13 жилд нэгдлийн нийгмийн фонд үлэмж өсч гишүүдийн соёл ахуй, материаллаг хангамж тасралтгүй нэмэгдэж, нэг гишүүн жилдээ дунджаар 3500—6200 төгрөгний хөлс авч байна.

Манай нэгдлийн малчид, хөдөлмөрчид нэгдэл нийгмээ хөгжүүлэхийн тулд нийтээрээ хүчин чармайн ажиллаж байдаг учраас манай хамт олон дундаас улсын аварга төлчин 2, аймгийн аварга 5, сум-нэгдлийн аварга 46 төрж гарав.

МАХН—ын Төв Хорооны 5 дугаар бүгд хурлын дайчин шийдвэрт зоригжсон манай нэгдлийн малчид хөдөлмөрчид их бүтээл, ариун хөдөлмөрийн алдраар жигүүрлэн олсон амжилтаа бататгаж, 1969—70 оны өвөлжилт хаваржилтынхаа бэлтгэлийг бүрэн хангаж нэгдэлжих хөдөлгөөн ялсны 10 жилийн ойгоо угтахаар мэрийн ажиллацгааж байна.

Ц. Бадарч

АВРАГУУДЫН НЭГ

Сономын Бат 1957 онд нэгдэлд элссэн манай хашир сайн малчны нэг юм.

Тэрээр нэг үхрээс 1965 онд 500 гр, 1966 онд 690 гр, 1967 онд 785 гр, 1968 онд 975 гр хөөвөр ашиглан авч сум-нэгдлийн хөөврийн гурган удаагийн аварга болсон байна.

Н. Бат жилийн дөрвөн улиралд малаа соргог билчээрийг дагуулан хуваарьтай харьулж ажилласны үр дүнд энэ амжилтанд хүрсний дээр 1969 оны бэлтгэлд 4560 кг мах давуулан тушааж үйлдвэрийнхээ даалгаврыг гаргуун сайн биелүүлэв.

Манай идэвхтэн

Манай нэгдлийн анхны дарга Ү. Ёндонжунай

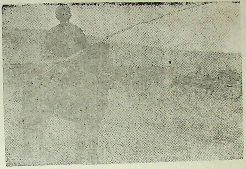

Зураг дээр: МАХН—ын гишүүн, үхэрчин Ү. Ёндонжунай үхэр сүргийнхээ дэргэд

Гараа сайн бол ..

Лүн сумынхан өвлийг өнтэй давахын тулд бог дийлэнх 70 мянга орчим малыг 89 суурьт өвөлжүүлэх, мөн адуу, тэмээ голдуу арван мянгаад малыг оторлох гэж байна

Тэрчлэн сумын аюулаас хамгаалах фондонд өвс 10 мянган боодол, ногоон тэжээл 5 мянган боодлыг нөөцлөхөөс тэн хагасаас нь илүүг татаад байна.

Цагийн сайханд, цастай өвлийг зутрахгүй давах бэлтгэлээ хийх ажлын гараа сайн байна.

МАНАЙ ЗАЛУУЧУУД

Манай нэгдлийн МХЗЭ-ийн гишүүд, залуучууд нэгдлийн хонин сүргийн 15 хувь, үхэр сүргийн 60 хувь, адуун сүргийг 100 хувь бие даан хариуцан маллаж байна. БНМАУ-ын аварга төлчин Рэнчиндорж, Дамдинсүрэн, Хөдөлмөрийн баатар Шаравдорж, сумын дөрвөн удаагийн аварга саальчин Наранхүү, Дулмаа нарын шилдэг малчдын туршлагаар ажиллаж, нэгж малаас ашиглах ашиг шимийг дээд хэмжээгээр ашиглах зорилтоо манай залуучууд амжилттай биелүүлж байна.

МХЗЭ-ийн гишүүн Юмжирдулам 1969 оныхоо сүүний үйлдвэрийн даалгавраа 125 хувь, МХЗЭ-ийн гишүүн Дулам гүнжин үнээнээс саах сүүнийхээ төлөвлөгөөг 130 хувиар биелүүллээ.

МХЗЭ—ийн илгээлтээр 1966 онд ирж 870 эм хонь маллан, төлөө жил дараалан 100 хувь бойжуулж байгаа МХЗЭ-ийн гишүүн, хоньчин Бат-очир 1969 онд улсын бэлтгэлд үхэр нэг бүрээ 270 кг—д хүргэж тушаасан Шаарий, хадлангийн хугацаанд морин хадуур, тармуурт 6—12 эмнэг морь сургасан Базаррагчаа, Тогоодарь, хариуцсан малынхаа төлийг жил бүр 100—115 хувиар бойжуулж байгаа төлчин Цэнд-аюуш, ДТ-54 тракторын жолооч Наранданц нарын зэрэг олон арван тэргүүний залуучууд шалгаран гарсаар байна.

Манай залуучууд В.И.Ленинний мэндэлсний 100, Ардын хувьсгалын 50, МХЗЭ байгуулагдсаны 50, нэгдэлжих хөдөлгөөн ялсны 10 жилийн ойнуудыг угтан хөдөлмөрийн өндөр амжилт гаргахаар 120 залуу үүрэг амлалт аваад ажиллаж байгаагийн хамт Ленинч шүүлэгтээ амжилттай бэлтгэх, МХЗЭ-ийн бат илэрхийлэх, бичиг баримт солилтын ажлын нэрэмжит өндөр бүтээлийн ажлуудад онц идэвхтэй оролцон ажиллаж байна.

Н. Батчулуун

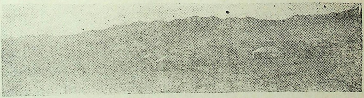

Өдрөөс өдөрт өргөжин тэлж яваа өнөөдрийн «Өгөөмөр» бригадын төв

Гэрэл зургийг Н. Батчулуун

ЛҮН СУМ 1969 ОНД

Лүн сумын хөдөлмөрчид нэгдэлжих хөдөлгөөн ялсны 10 жилийн ойг хөдөлмөрийн өндөр амжилтаар угтахаар мэрийн ажиллаж байна.

Манай сум төл бойжуулах улсын төлөвлөгөөг 900 төлөөр илүү бойжуулснаар 1969 оны мал өсгөх улсын төлөвлөгөөг 1300 толгойгоор давуулах болоцоотой болов.

Малын тэжээл хүнсний ногоо тариалах, хаврын тариалалтын төлөвлөгөөг 100 хувь, бод богийн саравчтай хашаа 20—ийг шинээр барих улсын төлөвлөгөөг 100 хувь биелүүлж уурхайн худаг 3—ыг гаргаж ашиглалтанд оруулав.

1969—1970 оны өвлийн бэлтгэлд зориулж байгалийн хадлан 2117 тонныг хадаж түүнээсээ 11700 ширхэг боодол өвсийг өвөлжөө хаваржаа болон сумын төвийн фондод татаж авсанаас гадна ургац авах боломжгүй 1000 гаруй га газраас үлэмж хэмжээний малын тэжээл хураaж авлаа. Мөн улс ардын аж ахуйн төлөвлөгөөт ноос, ноолуур, хөөвөр, хялгасны төлөвлөгөөг 100,3—102,2 хувиар биелүүлж өнгөрсөн оны ноос бэлтгэх улсын төлөвлөгөөг таслаж байсан дутагдлаа заслаа.

Улсын бэлтгэлд нийлүүлэх агт ба мал бэлтгэлийн төлөвлөгөөг графикт хугацаанд нь 100 хувь биелүүлэв.

Худалдаа бэлтгэлийн шугамаар улсад бэлтгэх малын арьс, шир, түүхий эд, ангийн үсний 35 нэр төрлийн зүйлээс өнгөрсөн 1968 оны энэ үед зөвхөн 8 нэр төрлийн зүйлийг биелүүлж байсан бол одоо сумын дүнгээр 24 нэр төрлийн зүйлийг 100—133 хувиар биелүүлж энэ талаараа бүсийнхээ сумдын түрүүнд явж байна. Сумын хэмжээний сургуулийн элсэлт, цугларалт, дотуур байранд суулгах сурагчдын төлөвлөгөөг 100-115 хувь, сумын эрүүлийг хамгаалах байгууллагын болон харилцаа холбооны энэ оны төлөвлөгөөт үзүүлэлтүүд графикт хугацаандаа биелэгдлээ.

Одоо үлдэж байгаа хугацаанд,улс ардын аж ахуй, соёлын төлөвлөгөөт зорилтуудын дутууг түүхт ойнуудын нэрэмжит олон хэлбэрийн ажил зохиож, амжилттай биелүүлэхэд, сумын бүх хөдөлмөрчид ажил бүхнээ чиглүүлж байна.

Д. Жамсран